

KOMANDIR I KOMITSKI VOĐA MAŠAN MILOŠEV BOROZAN

Novak Adžić

Mašan M. Borozan, a prominent warrior from the Balkan wars, did not reconcile himself to the loss of independence of Montenegro and continued the struggle against the Serbian army and the local units of the Bjelaši, even after the break of the Christmas uprising. For a long time, he resisted the pursuits and refused to surrender to the authorities as a Komita. The fate brought him to the United States where he continued advocating for independent Montenegro in the immigrant press.

Mašan Milošev Borozan, (Bokovo, 3. novembar 1890, okolina Cetinja – Bjut Montana, SAD, 4. februar 1972), bio je istaknuti ratnik, učesnik je balkanskih ratova (1912–1913) i prvog svjetskog rata (1914–1916), do vojnog sloma Crne Gore i njenog pada pod okupaciju Austrougarskog carstva. Nakon oslobođenja Crne Gore od austrougarske okupacije, bio je energični protivnik veleizdajničke tzv. Podgoričke skupštine (1918), te je, odan kralju Nikoli I Petroviću-Njegošu i ustavnopravnom poretku nezavisne Kraljevine Crne Gore, vladama crnogorskim u egzilu (1918–1925) odbio da prizna i

prihvati nasilnu aneksiju Crne Gore Srbiji i okupaciju izvršenu krajem 1918. godine i brutalna nasilja nad crnogorskim narodom, protiv čega se odlučno borio oružanim i političkim sredstvima, sa ciljem oslobođenja svoje otadžbine i države Crne Gore.

Oficir crnogorske kraljevske vojske Mašan M. Borozan, odan vojničkoj zakletvi, državi i vladaru kralju Nikoli, bio je jedan od glavnih organizatora i vođa Božićnog ustanka 1919. na području Riječke nahije, pogotovo u selu Bokovo i okolnom području, zajedno sa oficirima i rođakom Todorom Milovim Borozanom i drugima istaknutim zelenašima iz okolnih sela Ulića – Markov do, Kosijera, Đinovića, Orašana, Mikulića, Tomića i Štitara, kao i sela sa područja Ceklina i Ljubotinja.

Mašan M. Borozan bio je učesnik, u svojstvu jednog od prvaka zelenaša, u borbama protiv srpskih okupacionih trupa i bjelaške omladine u borbama za oslobođenje Cetinja početkom januara 1919. godine, u kojima je bio ranjen. Odbio je da se preda, nakon sloma Božićnog ustanka 11. januara 1919, novouspostavljenim okupacionim vlastima i nastavio oružanu borbu pod geslom „Za pravo, čast i slobodu Crne Gore“, vojevajući dugo i odlučno po crnogorskim šumama i klancima. Mašan Milošev Borozan bio je crnogorski patriota, ustanik, zelenaški komita, jedan od gerilskih vođa na prostoru Riječke nahije i područja u okruženju.

Brojni istorijski izvori i literatura govore o njegovom komitovanju. Pored toga i njegov rođak komandir Todor Milov Borozan piše u svojim *Memoarima* o komandiru Mašanu Borozanu. Todor Borozan navodi da je njegov rođak Mašan bio učesnik Božićnog ustanka januara 1919. godine protiv srpske okupacije i aneksije Crne Gore i Petrovdanskog ustanka – jula 1919. godine. Navodi da je on jedan je od najpoznatijih crnogorskih komitskih vođa u periodu od 1919. do 1921.

Komandir Mašan M. Borozan
(1890–1972)

godine. Nakon kraha crnogorskog ustanka, Mašan M. Borozan emigrirao je u Italiju i bio u političkom egzilu i u oficirskom sastavu Komande crnogorskih trupa u Gaeti (1919–1921). Iz Italije se u Crnu Goru vratio kao poručnik crnogorske vojske jula 1919. godine u ekspediciji Krsta Zrnova Popovića sa ciljem podizanja naroda na ustanak. Komitovao je potom najčešće na prostoru Riječke i Katunske nahije i preduzimaо gerilske akcije protiv srpskih okupacionih trupa, žandarmerije i bjelaških pristalica i kontrakomitskih plaćenika. Režim ga je pozivao na predaju, a budući da je on odbio da to učini, oglasio ga je za odmetnika i hajduka. Okupacioni režim nije uspio da ga uhvati.

Komitska grupa Todora i Mašana Borozana sukobila se sa srpskom žandarmerijskom patrolom na brdu Ćukovcu, u blizini Bokova i Kosijera i razoružala je, pri čemu je bilo žrtava na

Krsto Zrnov Popović
u Gaeti, 1919.

strani žandarmerije. Tokom novembra 1919. godine, prema izvještaju načelnika cetinjskog sreza poslatog Komandi Zetske divizijske oblasti, došlo je do susreta komita na čelu sa Mašanom Borozanom sa pisarom cetinjskog sreza, koji je pošao sa žandarmerijskom patrolom na prostor Bokova i Kosijera, i tom pisaru je Mašan Borozan, prema njegovom kazivanju, rekao, uz ostalo, da komiti „neće da ubijaju Crnogorce, ali hoće Srbijance gdje ih god uhvate u namjeri da ih potpuno istjeraju sa teritorije Crne Gore“, te da su komiti pjevali pjesme kralju Nikoli. Prema izvještaju Načelstva cetinjskog okruga od 15. novembra 1919. godine, Komandi Zetske divizijske oblasti, Mašan Borozan je sa grupom od 20 komita došao u upravu kancelarije Kosijerske i tamošnjim šefovima rekao: „Naša će stvar potpuno uspjeti. Crna Gora će dobiti svoju samostalnost, a Jugoslavija će na federativnoj osnovi biti uspostavljena. Sve one koji nijesu naši jednomišljenici ubijaćemo. Mi ćemo ipak

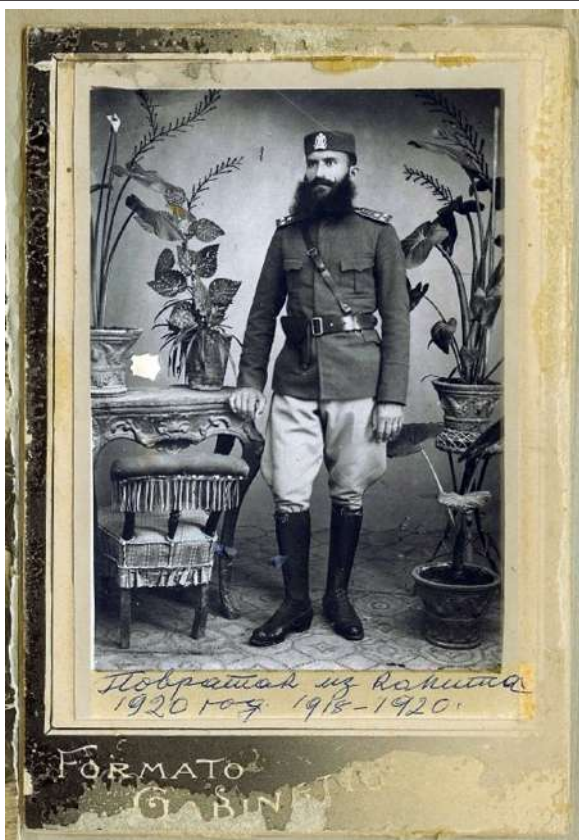

Mašan M. Borozan sa komitskom grupom, 1920.

sačekati rezultat Mirovne konferencije, a dotle bićemo neprestano u šumi i na teritoriji Crne Gore vršićemo svoju dužnost kao i do sada. U slučaju da Mirovna konferencija, ne riješi povoljno naše pitanje, mi ćemo i pak ostati i dalje kao protivnici politički i s puškom u ruci boriti se protivu svakog stanja, kakvo već postoji i kako bi postojalo da Mirovna konferencija odbori odluku Podgoričke skupštine“.

Stanovništvo sela Bokovo, Kosijeri i Đinovići bilo je izloženo represijama i teroru okupacione srpske vojske, žandarmerije i bjelaških četa. Brojni taoci su odvedeni iz Bokova, Kosijera, Đinovića i Ulića. Okupacione vlasti su za Bokovo, Kosijere i Đinoviće uvele policijski čas, ograničenje i zabranu kretanja stanovništva, izvršile su masovna hapšenja i paljevine kuća crnogorskih komita i njihovih familija. Skoro cijela sela Bokovo, Kosijeri i Đinovići bila su zelenaška, bilo kao komiti ili

njihovi jataci i pristalice. Tako je 1919. godine opljačkana i zapaljena kuća Mašana Borozana, potom Todora Borozana, Periše Nikolina Adžića i brojne druge. Na osnovu spiska Načelstva cetinjskog okruga od 5. decembra 1919. godine, okupacione vlasti su uhapsile i držale kao taoce iz Bokova brojne familije i to: Miloša Bogdanovog Borozana, Maše Mašana Borozana, Đorđija Mašana Borozana, dijete od dvije ipo godine, Maricu Miloševu Borozan; Stanušu Mašanovu Lompar, Stanu Nika M. Lompar, Petra N. Lompara dijete od jedne godine, Mariju T. Mudrešu, Milicu J. T. Mudrešu, Kiću T. Mudrešu, Milutina Mudrešu, dijete od 2 mjeseca, Toma Mudrešu, Ljubicu Joka Maretića, Krsta Joka Maretića (dijete od 2 mjeseca), Mila Dr. Maretića, Kiću Mila Mudreše, Kiću Pavića Mudreše, Jovu Iva Maretića, Stanu Kr. Borozan, Luku Borozana (dijete od godine i po), Nikolu Borozana (dijete od 3 godine), Mariju Kr. Borozan od 4 godine i Ivu Per. Borozan. Iz sela Bokova, pored pomenutih familija, u taoce su odvedeni od strane srpske vojske i policije ova lica: Simon S. Mudreša, Joko I. Mudreša, Marko V. Mudreša, Andrija N. Mudreša, Petar N. Mudreša, Pero N. Mudreša, Ivo I. Lompar, Vuko M. Borozan, Jovan B. Borozan, Nikola J. Borozan, Ilija J. Borozan, Joko S. Borozan, Lazo M. Borozan, Ilija M. Borozan, Jovo P. Borozan, Niko S. Borozan, Ivo S. Borozan, Pero N. Borozan, Đuro N. Borozan, Savo S. Maretić, Andrija S. Maretić, Milo Dr. Maretić, Mitar I. Borozan, Vido Đ. Maretić. Dakle, samo iz sela Bokova je tada odvedeno u taoce ukupno 47 lica: muškaraca, žena i dece. Hapšenja i uzimanje talaca i u selu Kosijeri bilo je takođe masovno. Represalijama okupacionog režima i odvođenju u taoce bili su iz sela Kosijeri izložena sljedeća lica: Pavle I. Rajković, Gajo F. Radović, Markiša I. Radović, Đušan P. Đurković, Blažo P. Đurković, Stane Nikole Rajkovića, Ljubo Nikolin Rajković (dijete od 2 godine), Zlatana Nikolina Rajković (dijete od 4 godine), Zlatana P. Radović. Dakle, iz

Komandir i komita Mašan Milošev Borozan, 1920.

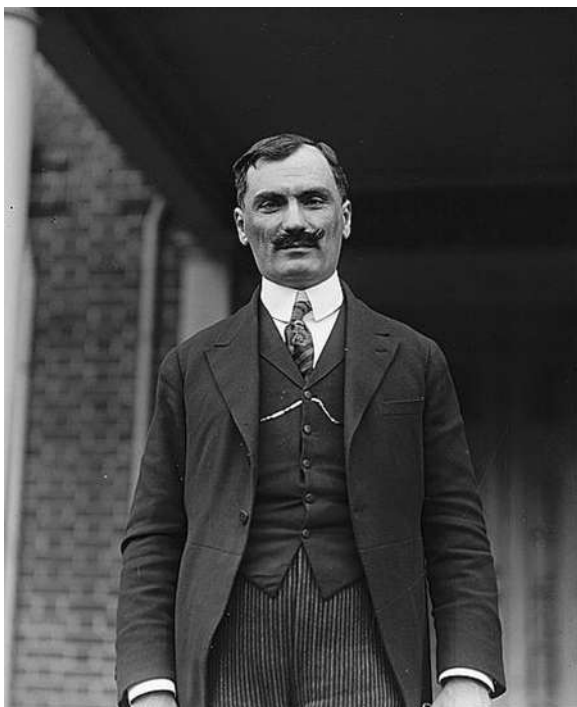
Kosijera 10 osoba. Iz sela Ulići u taoce tada su odvedeni: Boško V. Đikanović i Marko I. Andrić. Iz sela Đinovića u taoce su odvedeni: Miloš S. Adžić, Jovan Nikolin Adžić, Boško Nikolin Adžić, Đuza N. Adžić, Boško Z. Latković i Nikola F. Savićević.

Oficiri Mašan Borozan i Todor Borozan su nastavili da vrše komitske i ustaničke akcije i tokom februara 1920. godine na prostoru kosijersko-bokovske opštine, Ceklina i Ljubotinja, đe su bili izloženi gonjenju odreda srpske vojske, žandarmerije i bjelaša. Ali, nijesu bili uhvaćeni i nijesu se mogli privoljeti na predaju okupacionim vlastima. Kao komiti iz cetinjske oblasti

24. februara 1920. godine, prema podacima Komande Zetske divizijske oblasti, bili su sljedeća lica: Bokovljani – Todor Borozan, vođa, Mašan Borozan, Đuro Borozan, Luka Borozan, Vuko Borozan, Savo Borozan, Božo Mudreša, Pavić Mudreša, Jovan Mudreša, Joko Mudreša, Jovo Lompar, Božo Lompar, Risto Maretić. Iz Kosijera komiti su bili: Petar Radović, Blažo Radović, iz Đinovića – Periša Adžić. Ljubotinjani u komitima tada su bili: Mićko Jovetić, Stevo Jovetić, Milo Drecun, Jovan Vučković, Dušan Knežević, Petar Knežević, Jovan Vujović, Blažo Pejaković. Iz prostora cetinjske oblasti tada su komitovali i oglašeni odmetnicima Bajice, Donjokrajci, Čeklići, Petrodoljani, Ugnjani: Pero Martinović, Ramo Batrićević, Savo Jabučanin, Bogdan Jabučanin, Niko Jabučanin, Jovan Mirković, vođa, Nikola Mirković, Petar Mirković, Milo Mirković, Spasoje Mirković, Dušan Mirković, Petar Mirković, Blažo Mirković, Petar N. Mirković, Milo L. Mirković i Jovan Kaluđerović.

Nakon neuspjeha ustaničkih akcija, tokom žestokih sukoba 1919–1921, te uprkos energičnom otporu okupacionim snagama, komandir Mašan M. Borozan je ponovo otišao u političku emigraciju. U Italiji je Mašan M. Borozan bio u sastavu Komande crnogorskih trupa. Komita i ustanik Mašan Borozan avanzovao u čin kapetana, pa potom i u komandira (majora) crnogorske vojske, na osnovu dekreta kralja Nikole I Petrovića Njegoša, kojeg je izvršio resor Ministarstva vojnog crnogorske vlade u egzilu. Mašan M. Borozan bio je stacioniran u Gaeti u Komandi crnogorskih trupa.

Kad je u Italiji došlo do polarizacije na pristalice i protivnike Jovana Simonovog Plamenca, komandir Mašan Milošev Borozan bio je Plamenčev pristalica, što je on izričito i potpisao u jednoj izjavi septembra 1922. godine. Zapravo, poslije Rapalskog ugovora (1920), te nešto docnijeg protjerivanja većine crnogorskih egzilanata iz Italije, a na osnovu sporazuma Beograda i Rima (Nikola Pašić – Benito Musolini, zbog čega je

Jovan S. Plamenac

kralj Aleksandar Karađorđević odlikovao vođu fašističke italijanske Vlade Benita Musolinija, Karađorđevom zvijezdom s mačevima), među crnogorskom emigracijom raskol je žestoko produbljen.

Kad je 1921. godine crnogorska vojska u Italiji faktički prestala da postoji, komandir Mašan Borozan ostao je u Italiji do kraja 1922. godine, a potom se sa grupom ostalih emigranata prebacio u Albaniju, da bi odatle otišao u Tursku (Carigrad – Istanbul). Maja 1923. godine u Carigradu Mašan Borozan je uzeo kod italijanskog diplomatskog poslanstva pasoš za SAD, đe je uskoro i emigrirao, zajedno sa komandirovom Dušanom Stankovim Vukovićem.

Mašan Borozan
sa suprugom Jovankom i
kumom Dušanom Vukovićem
u egzilu

U SAD Mašan M. Borozan je nastavio svoju političku akciju za nezavisnost Crne Gore, djelujući politički i propagandno u korist Crne Gore. U SAD je 1923. godine počeo da izlazi *Amerikanski Glas Crnogorca*, zvanični organ emigrantskog crnogorskog Udruženja Saveza nezavisnih Crnogoraca, čiji je sekretar bio Mašan Milošev Borozan. Ovaj list bio je rješenjem ministra unutrašnjih poslova KSHS od 14. decembra 1923. godine zabranjen za distribuciju u Kraljevini SHS.

Amerikanski Glas Crnogorca, list crnogorske političke emigracije, koji je izlazio od 1923. do 1925. godine u Čikagu (SAD), i podržavao crnogorsku suverenističku politiku i ideologiju Jovana S. Plamenca (koji se tada u SAD nalazio kao politički egzilant). Pisao je o ubistvu majora Šćepana Mijuškovića i njegovog bliskog srodnika perjanika Stevana Mijuškovića, koje je likvidirala, na brutalan način, u Nikšiću,

Šćepan Mijušković

21. februara 1924. godine, srpska žandarmerija pod komandom Milana Kalabića.

Pogibiju brigadira Šćepana Mijuškovića i drugih crnogorskih rodoljuba konstatuje Mašan M. Borozan, u tekstu pod naslovom *Nova žrtva na oltaru otadžbine*.

Navedeni tekst komandira Mašana Miloševa Borozana, integralno glasi:

NOVA ŽRTVA NA OLTARU OTADŽBINE

Kako javljaju iz žalosnog Nikšića, čije su zidine ograđene kostima Crnogorskih mučenika i vitezova, cimentirane suzama siročadi i udovica Crnogorskih boraca za pravo i oslobođenje Srpskog žalosnog naroda.

Poslije junačke pogibije velikog Crnogorskog junaka Sava Raspopovića i njegove viteške družine, vlasti su pozvale komandira Šćepana Mijuškovića sa nekoliko druga i zatvorili u Nikšić. Iste noći objavili su dželati kroz varoš da je nestao Komandir Š. Mijušković! Potlje 3-4 dana nađen je njegov lješ u blizini Careva mosta¹.

Komandir Šćepan je od čuvene kuće Mijuškovića, koja je vazda davala svoje sinove na braniku otadžbine, a koja je bila beden pomeđu Nikšića-Crne Gore, u ono doba, kad Nikšićem vladaše turska ruka; mnogo poštenija od današnjeg sramnog šumadinskog režima.

Kom. Šćepan Mijušković učestvovao je u svim ratovima i bijo je postavljen za Komandanta Pješivačkog Bataliona, kao hrabar vojnik i oficir; vršeći svoju Crnogorsku dužnost prema otadžbini i narodu, neuzmicaše sa svojim hrabrim batalionom, već preziraše smrt, samo je li borba za slobodu potlačenog Srpskog naroda. Nemaše pozicije ni boja đe se ne čujaše glas Komandira Šćepana. Počevši od 1912.god. oko tužnog Skadra đe je i dobio teške rane, pa sve do same smrti njegovog junačkog života.

Ciča zima visoke gole gudure Taraboša ne smetaše hrabrog pokojnika, kao i na Bregalnicu, daleko čak do Koma preko planina i dolina Kosovskih ravnica, onamo bijaše sa područnim mu batalionom. Komandira Š. Mijuškovića se čujaše glas davajući svoju junačku komandu područnim vojnicima, bez umora, s puno volje i energije, a bez predomišljaja odupirahu se junački nadmoćnoj Bugarskoj sili, čiji su redovi bili za nekoliko puta nadmoćniji.

Mutna i valovita Bregalnica valjaše mrtve, ranjene i žive Crnogorce, među kojima bijahu i iz područnog bataliona Komand. Šćepana, a on muški ponosno barutom opaljenog lica, prekaljen u toliko borba i megdana, predvođaše i prebrodivaše

¹ U pitanju je greška: tada je kod Careva mosta pronađeno tijelo perjanika Stevana Mijuškovića, a tijelo majora Šćepana Mijuškovića je nakon 72 dana pronađeno u jednoj jami na Trebesi kod Nikšića i ekshumirano.

mutnu vodu sa junačkim svojim batalionom. Kom. Šćepan bio je otvorena karaktera, pun veselosti i humora.

Vojnici su ga mnogo voljeli. Kroz dugo godina ratovanja on je gledao u njih braću; za svakojega je imao utješnu riječ. Svojim neusiljenim držanjem i rijetkom odlučnošću odlikovao se je među svojim drugovima.

Da je ostao kao takav vjeran zakletvi, vjeran domovini, narodu i Kralju, razumljivo je, te je Kom. Šćepan Mijušković 1918. god. među prvima ustao protivu sramnog nasilja Beogradskih vlastodržaca i njegovi plemeniti osjećaji revoltirani protivu zločina izvršenih nad Crnogorskim narodom i Crnom Gorom.

Ni prijetnje, ni Podgorički kazamati nijesu ga ni ovom prilikom, kao i bez izuzetka članova familije, mogle uplašiti i primorat da ne prenebregne osjećaje poštenja, čojstva i ljubavi i odanosti prema otadžbini i svetinji danoj zakletvi. Njegove muke, njegovo junaštvo i hrabre vrline, koje je nosio Kom. Šćepan nemoguće je opisati. On mora biti upisan među prve borce za pravo i čast Crnogorskog naroda. Njegovo ime i palih vitezova spominjate novi naraštaji, kao Isusovih 12 apostola, koji padoše za pravo, čast i ravnopravnost Crnogorskog naroda.

Oni biše ubijeni od bratoubilačke ruke Beogradskih krvoloka, koja ubi i pokla Crnogorske najbolje sinove – Jugoslovenskog plemena; grđa ruka nego Vuka Brankovića.

Ubija Crnogorce krvavi i mračni Biograd! Ubijaju ih plaćenici-izdajnici roda svoga, za čiju smrt dijele 470 hiljada lažavih dinara! Biograd pokaza sebe u onoj pravoj boji u kojoj i u stvarnosti jeste – krvoloka i ubice. Čitavi civilizovani svijet danas vidi i uvjerava se o nečovječanskom tirjanskom djelu Biogradskih ljudoždera. Čovjek se mora u velikom čudu pitati: Zar ovo da dočeka Crnogorski narod potlje tolike borbe i žrtava koje je podnio za Jugoslovenski narod i njegovo ujedinjenje, koje su zloupotrijebili pilatski dželati? Ovo je na žalost 20-og vijeka i sramotu cijelog civilizovanog svijeta!!!

No, a mi Crnogorci! Što mislimo o svemu ovome? Hoćemo li kukavički prekrstiti i gledat što se radi od naše braće i drugova, od naših porodica i familija? Naša braća i drugovi uz prkos svih bajuneta i nasilnog bratoubilačkog Beogradskog režima sve se više i više organizuju i sjedinjuju to jest stupaju i drže se one državne partije, koja je osnovana 1918.god, a zapečaćena krvlju naših mučenika. Usprkos svojih prava, koja su mu poništena na najnepošteniji način, narod je već uvidio i uvjerio se što se je krilo pod onim lažnim imenom »ujedinjenja«!

Protivu ovog lažavog ujedinjenja nije samo Crnogorski narod, nego su protivu istog i svi Hrvati, Slovenci, Bosanci, Makedonci. Zar i mi Crnogorci da očekujemo da ne oslobodi onaj kojeg smo jučer oslobodili ispod tuđeg jarma?! Kako na žalost izgleda onaj do jučerašnji rob više je danas opijen duhom i idejom slobode, nego mi Crnogorci koji uživamo svo duševno narodno biće stoljećima! Oni su čvrsto u jednoj partiji – partiji narodnoj – sloboda! I oni će se oslobodit današnje sramne igre Biogradskog dželata.

Čujte Crnogorci, ako nijesmo snom mrtvim uspavani! Mi nesmijemo ovako ćutati, jer će ne budućnost pitati što smo uradili za naše nasljedstvo, jesmo li vršili svoju dužnost kao ljudi i sinovi naše nesrećne majke Crne Gore?!

Nesmijemo gledati skrštenih ruku strašna djela koja se izvršavaju nad našom braćom, sestrama, majkama, suprugama i našom nejakom djecom, koji ni žive u vatru bacaju Beogradski krokodilski dželati!

Apeluje se svakodnevno na sve Crnogorce koji nijesu izgubili i potonju kap osjećaja poštenja i humanitarnosti, a kojima je do časti i slobode. Bacimo klevetanje, bacimo nečesove partije, bacimo prokletu omrazu!

Ljubimo Crnogorac Crnogorca, drug druga, bez razlike kakve je partije i ubjeđenja, a kad se povrati narodna čast i sloboda, a iz svoje slobodne rođene kuće, onda ćemo moć slobodno ispoljivati svoje misli i osnivati partije, ako nađemo potrebno.

Spomenica
Božićnog
ustanka

Naša današnja partija je – državna partija. Nama Crnogorcima potrebuje samo jedan pravac i projekt ostvarenja – Crnogorizam – i dogod budemo imali zadaću i dužnosti samo partiju Crnogorstvo, dotle ćemo i pobijedit; ako ovo popuštimo, mi ćemo potpuno propanut i po stepenu će nas nestati.- Sada ako smo sinovi onih slavnih naših neumrlih predaka i ponosnih crnih brda, složimo se, grupišimo se u jednom velikom nerazdvojnem šancu iz kojega da dadnemo veliki i junački otpor ugrozitelju i upropastitelju naše časti i života – Biogradskim azijskim Turcima...

Kao što rekoh u prvom dopisu: »onaj što se bude prvi istakao, mi ćemo svi za njim, a učinjeno djelo njega će ubroit u zaslužne sinove i velikane«. Ali oni, koji nam smetaju našem napretku i slavi, napolje sa njime, ako sam to ne bi učinio. Samo sa slogom možemo doć do našeg željnog cilja – naše slobode. Samo sa slogom možemo podić sebe na visini na kojoj civilizovani ljudi stoje.

Ko je Crnogorac i kog bole pali heroji Crne Gore i koga vrijeđa nauk plaća nesretnjih majki, u crno zavutih sestara i udovica, kao i piska nejake i nevine djece Crnogorske, koje pršti i para, žive u vatri baca Biogradski cigani, neka stupa u zajedničko kolo slobode i neka stupi u odbranu svoje rođene časti i svojih.

Neka je slava Komandiru Šćeapnu Mijuškoviću i njegovim drugovima, poginulim za čast i pravo crnogorskog naroda, za slobodu i ideju, za pravo i jednakost Crnogorskog naroda!

Uzviknimo svi skupa iz jednog glasa, ispod barjaka, neosvrćući se na pojedinačne partije, već na borbu Crnogorsku:

Neka je slava palim herojima Crne Gore!

Neka je živa Crna Gora i njen narod!

Živjela sloboda!

Živio Savez nezavisnih Crnogoraca!

Mašan M. Borozan

Hazleton, Pa., 30. marta 1924.

Komandir i politički emigrant Mašan M. Borozan, autentični crnogorski suverenista, podržavao je Jovana S. Plamenca i njegovu politiku sve do Plamenčevog povratka, nakon amnestije i nagodbe s Beogradom, 1925. godine u KSHS. Tada je Mašan Borozan prestao da slijedi Plamenčevu politiku, odbio da se i nakon amnestije vrati u KSHS i nastavio je do kraja života da živi kao politički emigrant u Sjevernoj Americi. Nastavio je da se zalaže za crnogorska državotvorna prava i iz egzila javno podržava politiku Crnogorske stranke (federalista) protiv beogradske monarhističke vlasti dinastije Karađorđevića i dedinjskog dvora (1925–1941). U političkom egzilu u SAD posebno je bila zapažena njegova politička i publicistička aktivnost.

Mašan Milošev Borozan bio je nosilac Zlatne medalje za hrabrost, Danilovog krsta, Spomenice ustanka 1918. godine i drugih značajnih crnogorskih odlikovanja. Umro je i sahranjen u Bjut Montani 4. februara 1972. godine.